

PTT-ennusteet 3/2026

Maa- ja elintarviketalous – kevät 2026

**Kriisit testaavat ruokaketjun toimivuutta – maatalouden
markkinatuotot eivät nouse kustannusten tahdissa**

**Sari Forsman-Hugg, Pekka Kinnunen, Päivi Kujala ja Mauri Yli-
Liipola**

1.4.2026

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9340 (pdf)

Sisältö

Sisältö	2
Johdanto	3
Lähi-idän sota nostaa tuotantopanosten hintoja.....	3
Viljamarkkinoilla toistaiseksi rauhallista.....	5
Maidon runsas tarjonta maailmanmarkkinoilla pitää vientikilpailun tiukkana	8
Naudanlihan kuluttajahinnan nousu vahvistaa muiden lihalajien asemaa	10
Maatalouden yrittäjätulo laskee - markkinatuotot eivät nouse kustannusten tahdissa	12
Lähi-idän sodan pitkittyminen lisää inflaatiopainetta ruuan hintaan	14
Heikko kysyntä pitää elintarviketeollisuuden kasvun vaimeana	15
Elintarvikeviennin kasvu hidastuu.....	17

Johdanto

Maa- ja elintarviketalouden toimintaympäristön epävarmuus pysyy poikkeuksellisen suurena ennustekaudella. Kiristyneet suurvalta- ja geopolittiset jännitteet lisäävät epävakautta ja hintojen heilahtelua. Kauppapoliittisia keinoja käytetään yhä enemmän ulko- ja turvallisuuspoliittisina välineinä, mikä lisää tullipolitiikan ennakoimattomuutta.

Keskeinen epävarmuustekijä ennustekaudella on Lähi-idän sota, jonka kesto ja laajuus ovat avoimia. Konflikti on jo häirinnyt merikuljetuksia Hormuzinsalmella ja lisännyt merkittävää epävarmuutta erityisesti energian ja lannoitteiden globaaleilla markkinoilla. Ennusteessa oletetaan, että sodan vaikutukset talouteen ja markkinoihin jäävät kuitenkin hallittaviksi, eikä konflikti eskaloitu merkittävästi nykytilanteesta, jolloin markkinat sopeutuvat ja vaikutukset jäävät rajallisiksi verrattuna Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamiin markkinashokkeihin. Tästä huolimatta öljyn ja maakaasun hinnat jäävät aikaisempaa korkeammalle tasolle, kun markkinat jatkossakin hinnoittelevat geopolittisen riskin. Tuotantopanosten hintojen nousu heijastuu nopeasti maatalouden kustannuksiin. Riskinä on sodan pitkittyminen, mikä lisää inflaatiopaineita koko ruokaketjuun ja ruuan hintaan.

Ukrainan sodan odotetaan myös jatkuvan, kun näkymää pysyvästä rauhasta ei ole. Energian ja lannoitteiden korkea hintataso kasvattaa Venäjän energiavientituloja ja tukee siten sen sotataloutta, mikä vaikeuttaa entisestään Ukrainan tilannetta.

Kotitalouksien ostovoima on kohentunut, mutta yksityisen kulutuksen kasvu ennustekaudella on hyvin heikkoa. Vaikea työllisyystilanne, kotitalouksien heikentynyt asuntovarallisuus ja epävarma näkymä taloudesta ja maailmanpoliittisesta tilanteesta jarruttavat kulutuksen kasvua. Ensi hallituskaudelle kohdistuvat julkisen talouden mittavat sopeutustoimet eivät yksityisen kulutuksen näkymää helpota.

Lähi-idän sota nostaa tuotantopanosten hintoja

Kansainvälisten markkinoiden vaikutukset näkyvät myös kotimaan panosmarkkinoilla. Sekä energian että lannoitteiden hinnat ovat nousseet vuoden 2026 ensimmäisellä kvartaalilla. Lannoitteiden hinnat nousevat tänä vuonna keskimäärin 30 prosenttia ja energian hinnat 19 prosenttia. Rehujen saatavuus puolestaan on ollut Suomessa hyvä, ja vuonna 2026 rehun hinnat laskevat noin 1

prosentin. Kokonaisuudessaan maatalouden tuotantopanosten hinnat nousevat tänä vuonna keskimäärin 5 prosenttia. Ensi vuonna hinnat laskevat tämänhetkisestä tasosta mutta eivät palaa Lähi-idän sotaa edeltäneelle tasolle.

Helmikuun lopussa alkaneen Lähi-idän sodan seurauksena sekä maakaasun että öljyn hinnat ovat nousseet merkittävästi. Korkea maakaasun hinta heijastuu nopeasti lannoitemarkkinoille, sillä maakaasu on keskeinen tuotantopanostyyppilannoitteiden valmistuksessa. Hintojen vaihtelu on lisääntynyt markkinoilla, ja panoshinnat reagoivat herkästi sekä positiivisiin että negatiivisiin uutisiin.

Lähi-idän sodan vaikutukset globaaliin talouteen sekä maatalouden tuotantopanoksiin tiivistyvät rahtiliikenteen seisahtumiseen Hormuzinsalmella. Salmen kautta kulkee noin 20 miljoonaa barrelia öljyä päivässä eli noin neljännes maailman meritse kulkevasta öljystä. Lisäksi noin viidennes maailman nesteytetyn maakaasun kaupasta sekä noin kolmannes maailman lannoitteisiin liittyvästä kaupasta (mm. urea, rikki ja ammoniakki) kulkee salmen kautta. Hormuzinsalmen kautta kulkevat maatalouden tuotantopanokset ovat kohdistuneet pääsääntöisesti Aasiaan, missä esimerkiksi raaka-aineiden tarjonnan supistuminen on aiheuttanut lannoitetehtaiden toiminnan keskeytymisiä. Euroopassa vaikutukset raaka-aineiden saatavuuteen ovat olleet vähäisempiä, ja suurimmat vaikutukset ovat syntyneet kansainvälisestä hintojen kohoamisesta.

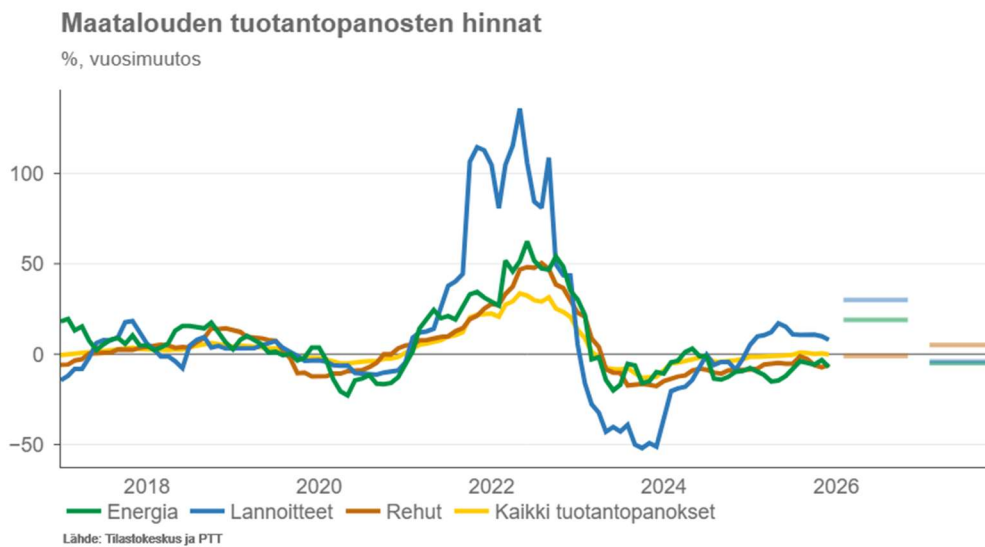
Öljyn, maakaasun sekä lannoitteiden hinnat nousevat tänä vuonna. Vielä ei kuitenkaan ole viitteitä, että lannoitteiden tai maakaasun hinnat nousisivat Venäjän hyökkäyssodan alkamisesta aiheutuneiden hintapiikkien tasolle. Vaikka Lähi-idän sotatilanne rauhoittuisi nopeasti, tuotantopanosten hinnat jäävät sotaa edeltäneen tason yläpuolelle markkinoiden hinnoittelussa riskejä. Iskuja on kohdistunut maakaasun ja öljyn tuotantoinfrastruktuuriin. Mikäli iskut tuotantoinfrastruktuuriin laajenevat, olisi sillä pidempiaikaisia vaikutuksia erityisesti energiamarkkinoihin, vaikka Hormuzinsalmen tilanne rauhoittuisikin. Sekä Kiina että Venäjä ovat rajoittaneet lannoitteiden vientiä, mikä kiristää lannoite-tarjontaa. Kansainvälinen energijärjestö on linjannut mahdolliseen öljyreservien vapauttamiseen markkinoiden vakauttamiseksi. Myös USA on höllentänyt Venäjän öljypakotteita ja antanut Iranille mahdollisuuden myydä öljyä kansainvälisille markkinoille.

EU:ssa vuoden alussa voimaan tulleet hiilirajamekanismimaksut hidastivat lannoitteiden tuontia EU:hun alkuvuoden aikana. Lannoitteiden alkuvuoden hinnannousun seurauksena EU on löysentänyt lannoitteiden ja niiden raaka-aineiden tuontiin liittyviä sääntöjä keskeyttämällä tullimaksujen perinnän vuodeksi, mikä osaltaan hillitsee hieman lannoitteiden hintapaineita. Hintapaineita kuitenkin kasvattaa maakaasun kysyntä kesän ja syksyn aikana. Saksan ja Ranskan maakaasuvaramat ovat tavanomaista alemmalla tasolla. Maakaasun kysynnän

kasvu voi nostaa maakaasun hintaa Euroopassa, mikäli tarjontaa ei pystytä lisäämään.

Kotimaassa iso osa tämän kasvukauden lannoitteista on jo ostettu, mikä lieventää markkinaheilahteluiden vaikutuksia peltoviljelyyn tällä kasvukaudella. Energian hinnannousut voivat näkyä nopeammin, mutta esimerkiksi rehuhinnoilla ei tällä hetkellä ole merkittäviä nousupaineita. Rehujen hinnat ovat laskeutuneet vuodesta 2023 asti vähentyvän kysynnän sekä tavanomaista parempien viljasatojen ansiosta. Vuonna 2026 rehujen saatavuus säilyy hyvänä vilja-alan pientymisestä huolimatta. Riskejä hinnoitellaan myös tuleviin hintoihin, jolloin Lähi-idän sodan ratkeaminen ei tule laskemaan hintoja sotaa edeltäneelle tasolle. Sodan pitkittyessä panoshintojen nousun vaikutus korostuu erityisesti ensi vuonna, kun seuraavan kasvukauden hankintoja ruvetaan tekemään.

Maatalouden investoinnit piristyivät vuosina 2024 ja 2025, mutta uudet investoinnit kääntyivät laskuun vuoden 2025 loppupuolella. Investoinnit ovat painotuneet erityisesti maitotiloille, joissa tuottajahintojen nousu on kiihdyttänyt investointeja. Lähi-idän sota näkyy markkinakorkojen heilahteluna sekä korkotason hienoisena nousuna, mikä kasvattaa erityisesti suuria investointeja tehneiden tilojen kustannuksia. Ennustekaudella korkotaso ei kuitenkaan nouse huomattavasti.

Viljamarkkinoilla toistaiseksi rauhallista

Satokauden 2025/26 globaali kokonaisviljantuotanto kasvaa odotetusti uuteen ennätykseen neljättä kautta peräkkäin. Myös kokonaiskulutus kasvaa. Tule-

valla satokaudella 2026/27 viljantuotannon ennakoidaan kuitenkin jäävän nykyistä satokautta pienemmäksi. Sen sijaan kokonaiskulutus jatkaa kasvua ja ohittaa kokonaistuotannon tason, minkä vuoksi varastot pienenevät hieman.

Myös vehnän kokonaistuotanto kasvaa uuteen ennätykseen kuluvalle satokaudella. Kaikilla merkittävillä vehnäntuotantoalueilla saadaan vähintäänkin edelliskautta vastaava sato. Lisäksi erityisesti EU:ssa ja Venäjällä sadon odotetaan ylittävän selvästi sekä edelliskauden määrän että kymmenen vuoden keskiarvon.

Myös Ukrainassa vehnäntuotanto kasvaa, mutta vehnän vienti laskee kuluvalle satokaudella. Viennin määrän väheneminen on seurausta viljojen hintasuhteiden kehittymisestä, sillä Ukrainan viljan kokonaisvienti säilyy sama tasolla kuin edellisellä satokaudella. Vehnän varastot ovat myös kasvaneet yhtä paljon kuin vehnän vienti on vähentynyt.

Viljamarkkinoilla tuottajahinnat eivät ole kehittyneet samalla tavalla kuin pörssi-hinnat. Tämän taustalla on Lähi-idän sodan shokin kohdentuminen varsinaisesti vain tuotantopankkiin. Lähi-idän alue on riippuvainen viljan tuonnista, joten vaikutusmekanismi viljamarkkinoihin on erilainen kuin vuonna 2022 Venäjän aloittaessa hyökkäyssodan Ukrainassa. Myös globaalisti riittävä viljan tarjonta suhteessa kysyntään rajoittaa hintojen nousua. Pörssi- ja tuottajahintojen eron ennakoidaan säilyvän lyhyellä aikavälillä, sillä näkymiä tuottajahintojen nopeille nousuille ei ole, ja toisaalta markkinoiden epävarmuus ruokkii jyrkempiä pörssihintojen liikkeitä.

Markkinoiden epävarmuus heijastuu uusiin viljan laivauksiin ja vientiavauksiin. Ostajamaat ovat erityisen varovaisia uusien kauppojen kanssa, ja ostoja tehdään vain välittömään tarpeeseen. Varastot on katettu pitkälle kesään, jolloin uutta satoa alkaa jo virrata markkinoille. Lisäksi öljyn hintakehitys heijastuu nopeasti merirahntien hintoihin, mikä vähentää kaupankäyntiä.

Öljykasveille energiamarkkinoiden shokki on ollut positiivinen signaali. Rapsifutuuriin hinnat ovat seuranneet öljyn hintakehitystä vuoden alusta, ja odotettua pienempi tarjonta EU-alueella on tukenut hintoja edelleen. Öljykasvien hinnat ovat vahvistuneet myös syksyllä, ja niiden hintasuhde viljoihin on nykyisessä suhdanteessa hyvällä tasolla.

Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppapolitiikka varjostaa erityisesti öljykasvi-markkinoita sekä kuluvalle että tulevalle satokaudella. Soijapapumarkkinat erityisesti Yhdysvalloissa ovat riippuvaisia uusien vientikiintiöiden syntymisestä, sillä Kiinaan vietyä soijapapua ei ole viime kevään tullinokittelun jälkeen pystytty ohjaamaan muille markkinoille. Markkinat reagoivat nopeasti vientikiintiöihin liittyviin uutisiin, ja esimerkiksi kevään aikana soijapapufutuuriit ovat jo keränneet maksimaalisen päivälaskun. Lasku välittyi myös välittömästi Euroopan markkinoille.

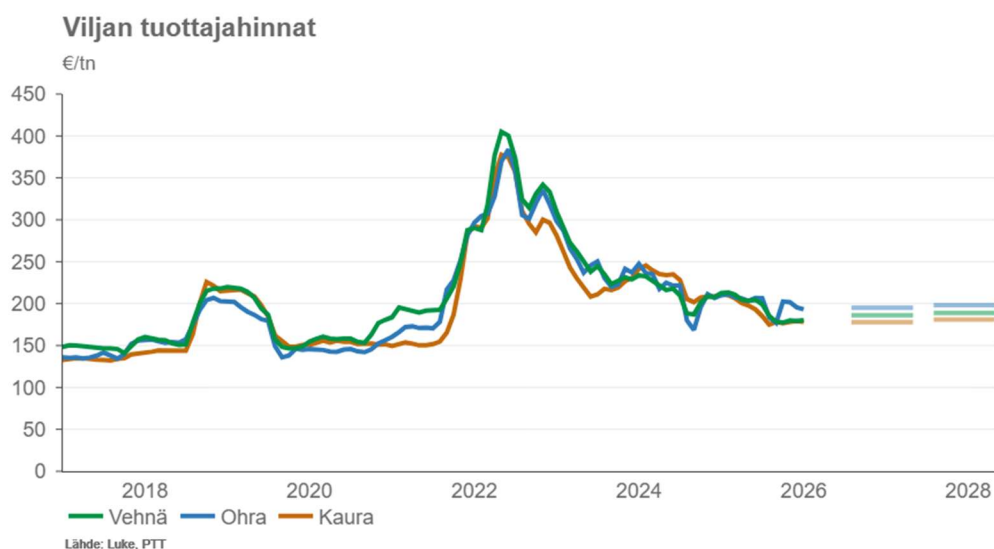
Geopoliittisten jännitteiden lisäksi sääilmiöt vaikuttavat merkittävästi maataloustuotteiden markkinoihin. La Niñan heiketessä Tyynenmeren ilmasto-olosuhteiden odotetaan muuttuvan neutraaleiksi vuoden 2026 ensimmäisellä puoliskolla, mikä vaimentaa sään ääri-ilmiöitä merkittäville tuotantoalueilla. Olosuhteet voivat lisätä sademääriä Argentiinassa, mutta heikentää niitä Brasiliassa ja Kaakkois-Aasiassa. Tämän vuoden loppupuolella El Niñon todennäköisyys kasvaa, mikä vaikuttaa markkinoihin ja lisää hintariskejä erityisesti Etelä-Amerikassa, Australiassa ja osissa Aasiaa.

Viljan runsas tarjonta rajoittaa hintojen reagointia kustannusten nousuun

Suomen runsaan viljasadon myötä viljojen tuottajahinnat ovat laskeneet merkittävästi kuluvana satovuonna 2025/26. Viljan tuotanto Suomessa ylittää kotimaisen käytön, ja uuden kasvukauden alkaessa alkuvärasatot ovat suuret. Tulevana satokautena vehnän, rukiin, ohran ja kauran keskimääräinen tuotanto pienenee noin 6 prosenttia, ja seuraavana satovuonna tuotanto pienenee hienoisesti. Vilja-alan yhteistyöryhmän tekemän kylvöaikomuskyselyn mukaan tulevan satovuoden 2026/2027 ohran, kauran ja kevätvehnän kokonaisviljelyalan ennakoitaan pienenevän viimevuotisesta. Rukiin, herneen, öljykasvien ja ympäristönurmien viljelyalat sen sijaan kylvöaikomuskyselyn mukaan kasvavat. Heikko hinta ja kylvöolosuhteet vaikuttivat jo syyskylvöihin, joita tehtiin vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kotimaan viljan tuottajahintakehitykseen ei ole odotettavissa merkittävää muutosta tulevalla satokaudella, mikäli sääolosuhteet ovat tavanomaisen suotuisat. Kokonaiskysynnän ylittävä tarjonta ei luo merkittäviä edellytyksiä hintojen nousulle kustannusten nousuista huolimatta. Öljykasvien hinnat ovat sen sijaan kotimaassakin reagoineet öljyn hintakehitykseen. Öljykasvit ovat siten vahvistaneet asemaansa suhteessa viljoihin. Lisäksi öljykasvien hintakehitystä on tukenut odotettua pienempi tuonti Baltiasta. Kasvinviljelysektorilla markkinoiden ohjausvaikutus on kuitenkin heikko, joten öljykasvien hintojen sekä pannonshintojen kehityksellä ennakoitaan olevan suhteellisen pieni vaikutus viljelyaloihin. Suurta epävarmuutta ja ennakoimattomuutta viljamarkkinoille tuo kuitenkin sotatilanteiden mahdolliset muutokset Lähi-idässä ja Ukrainassa.

Kuluvan kauden syysvehnäsato on mahdollistanut rehuvehnän viennin, ja rehuvehnän vientihinta onkin talven mittaan ollut hyvällä tasolla suhteessa leipävehnän vientihintaan. Öljyn hintakehityksen vaikutukset heijastuvat kuitenkin merirahtien hintoihin, minkä vuoksi kaupankäynti myös Suomessa on kevään aikana hiipunut. Uudet vientiavaukset keskittyvät lähinnä kauralle vuodelle 2027.

Maidon runsas tarjonta maailmanmarkkinoilla pitää vientkilpailun tiukkana

Maailman maitomarkkinoilla maidontuotanto kasvoi 1,6 prosenttia vuoden 2025 aikana, ja vuodelle 2026 ennakoidaan vajaan prosentin kasvua. Tuotanto on kasvanut keskeisillä vientialueilla: EU, Yhdysvallat, Etelä-Amerikka ja Uusi-Seelanti. Poikkeuksen tekee Australia, jossa tuotanto ei ole kasvanut. Samalla Kiinan, Kaakkois-Aasian ja Intian lisääntynyt oma tuotanto vähentää tuontia ja kiristää globaalia kilpailua. Tuotannon kasvua on tukenut suhteellisen matala rehujen hintataso.

Runsas tarjonta laski globaalisti erityisesti rasvapitoisten maitotuotteiden hintoja merkittävästi syksystä 2025 alkuvuoteen 2026, kun taas proteiinipitoisten tuotteiden hinnat laskivat maltillisemmin. Hinnat ovat kääntyneet kuitenkin kevättalven aikana lievään nousuun, ja tuotannon kasvun hidastuminen voi tukea tätä kehitystä. Hintojen nousu pysyy silti maltillisena vuonna 2026.

Tuottajahinta nousi EU:ssa vuositasolla 8 prosenttia vuoden 2025 aikana, vaikka tuottajahinta lähti laskuun useassa EU-maassa vuoden lopulla. EU-alueen maidontuotannon ennakoidaan laskevan tänä vuonna vajaan prosentin, ja lasku vaikuttaa eniten voim ja rasvattoman maitojauheen tarjontaan. Maidontuotantoa haittaa ja pienentää EU-alueella eläintautiesiintymät. Sinikielitautiesiintymiä on yksittäistapauksina ilmennyt useissa maissa. Saksassa, Belgiassa, Alankomaissa, Ranskassa ja Tanskassa tauti levisi voimakkaasti kesän 2025 aikana. Suu- ja sorkkatauti on löytynyt Unkarista. Ympäristömääräykset,

vastuullisuusraportointi ja päästövähennysvaatimukset muuttavat maitotilojen kustannusrakenteita ja tuotantomalleja erityisesti EU:ssa ja Oseaniassa.

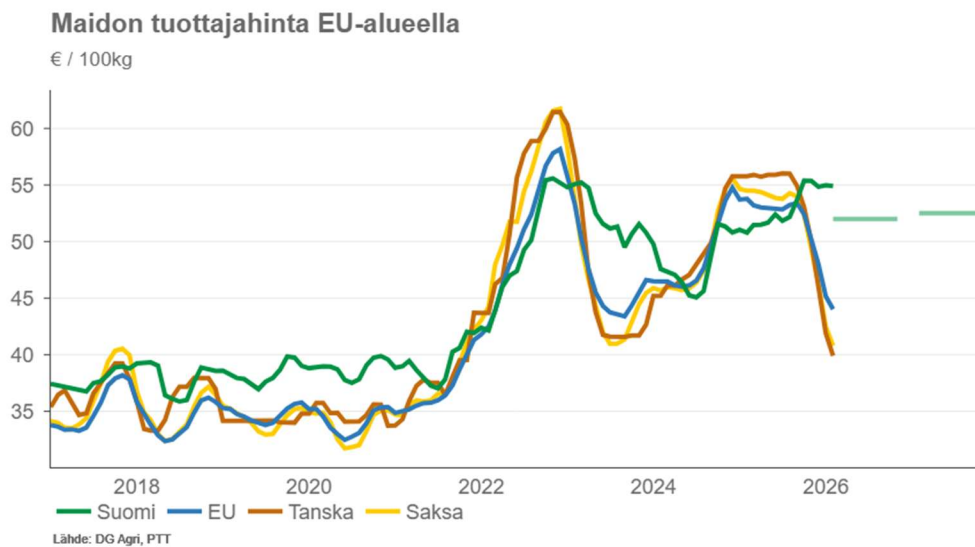
Yhdysvaltojen määräämä 15 prosentin tuontitullin vaikutus on toistaiseksi ollut vähäinen EU:n maitotuotteiden vientiin, mutta tulleihin liittyvä arvaamattomuus lisää epävarmuutta vientimarkkinoilla. Kiinan käynnistämä EU:n maitotuotteiden tukienvastaistutkinta jatkuu yhä ja tuo epävarmuutta Kiinan ja EU:n väliinseen kaupankäyntiin.

Maidon tuottajahinta tänä vuonna laskupaineessa

Runsas maidon tarjonta EU:ssa ja kiristynyt vientimarkkinatilanne globaaleilla maitomarkkinoilla välittyy viiveellä Suomen maitomarkkinoihin. Suomessa maidon tuottajahinta oli tammikuussa 2026 huomattavasti EU:n keskihintaa korkeampi, ja tuottajahintaan kohdistuukin laskupaineita tuottajahinnan seurattessa viiveellä EU:n hintakehitystä. Maidon tuottajahinta laskee tänä vuonna keskimäärin 2,5 prosenttia viime vuoden keskiarvoon verrattuna. Ensi vuonna tuottajahinnan kehitys on maltillisen positiivinen.

Maitotuotteiden kysyntä on säilynyt vahvana toimintaympäristön epävarmuuksista huolimatta sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Kuluttajien kysyntä kohdistuu ennen kaikkea proteiinipitoisiin maitotuotteisiin, kuten juustoon ja rahkoihin. Kuluttajat valitsevat yhä useammin kuitenkin hinta-laatusuhteeltaan edullisia tuotteita ja toisaalta terveyttä edistäviä funktionaalisia maitotuotteita. Samalla korkeat tuotantokustannukset rasittavat maidontuotannon kannattavuutta. Vaikka maitotiloilla investoidaan muita tuotantosuuntia enemmän, on maitotiloilla edelleen investointivelkaa.

Suomessa maidontuotanto pysyy lähes ennallaan tänä ja ensi vuonna. Maidontuottajien määrä pienenee runsaan seitsemän prosentin vuosivauhtia.

Naudanlihan kuluttajahinnan nousu vahvistaa muiden lihalajien asemaa

Kotimaisessa lihantuotannossa tuotantorakenteen muutos jatkuu. Naudanlihantuotanto laski vuonna 2025 merkittävästi, ja lasku jatkuu maltillisena myös tänä vuonna. Laskun taustalla on ennen kaikkea lypsylehmäkannan ja siten vasikoiden määrän supistuminen. Investointien tuomien lypsylehmäpaikkojen lisäys ei riitä kattamaan lopettavien tilojen mukana vähenevää eläinmäärää. Naudanlihantuotannon ennustetaan laskevan tänä vuonna noin 2 prosenttia, jolloin tuotantomäärä asettuu alle 80 miljoonan kilon.

Naudanlihan tuottajahinta pysyy vuonna 2026 korkealla tasolla. Vuosimuutos on noin 20 prosenttia, mutta tämä heijastaa suurelta osin viime vuoden vertailuvaikutusta eikä uutta tarjontahäiriötä. Markkinoilla suurimmat tarjonnan ja kysynnän väliset epätasapainot ovat jo tasoittuneet, mutta uutta pidemmän aikavälin markkinatasapainoa ei ole vielä löydetty. Tämän vuoksi nousupainetta kohdistuu kaikkien naudanlihan lajien tuottajahintoihin. Toisaalta naudanlihan kuluttajahinta on korkea, jolloin kulutusta siirtyy muihin lihalajeihin, mikä rajoittaa naudanlihan kuluttajahintojen ja siten tuottajahintojen mahdollista lisänsua.

Siipikarjanlihan tuotannon kasvu jatkuu tuotantokapasiteetin laajentumisen ja tuotannon tehokkuuden parantumisen myötä. Alalle on kohdistettu investointeja myös sivutuotteiden käsittelyyn. Siipikarjantuotannolle ominainen nopea kiertoaika tarkoittaa, että uusi kapasiteetti näkyy tuotannossa nopeasti rakentamisen valmistuttua. Myönteisten investointitukipäätösten arvioidaan kasvattavan

tavan tuotantoa sellaisenaan noin prosentin verran. Emobroilerikannan tuottavuuden parantuminen tukee kasvua samansuuntaisesti. Kokonaisuutena siipikarjanlihan tuotannon ennustetaan kasvavan vuonna 2026 noin 3,5 prosenttia ja ylittävän 160 miljoonan kilon rajan.

Siipikarjanlihan ja sianlihan tuotantomäärät ovat lähestyneet toisiaan viime vuosina. Tänä vuonna siipikarjanlihan tuotanto ei vuositasolla vielä ylitä sianlihan tuotantoa, vaikka kuukausitasolla teurasmäärissä nähdään jo hetkittäin päinvastainen järjestys. Nykyisen kehityksen jatkuessa siipikarjanlihan tuotanto ohittaa sianlihan tuotannon ensi vuonna.

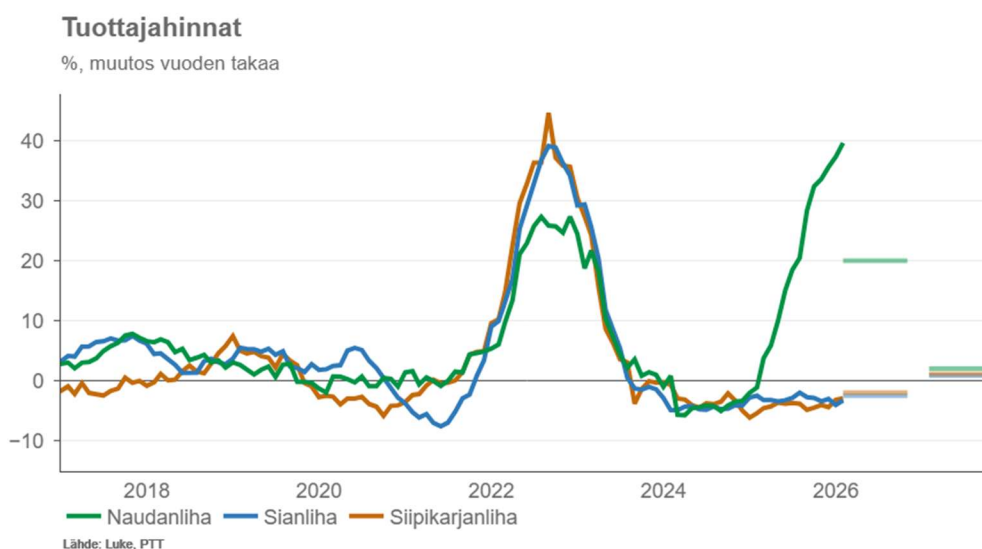
Siipikarjanlihan vienti- ja kotimarkkinakysyntänäkymät säilyvät hyvinä tänä vuonna. Tuonti aiheuttaa edelleen hintakilpailua siipikarjasektorille, vaikka tuonnin määrä laskee viime vuonna edellisen vuoden huippulukemista. Sian- ja siipikarjanlihan hintakehitys on ollut pääosin samanlaista, mutta parempien kysyntänäkymien takia siipikarjanlihan hinta laskee tänä vuonna hitaammin kuin sianlihan. Siipikarjanlihan tuottajahinnan ennakoitaan laskevan tänä vuonna noin 1,5 prosenttia.

Sianlihantuotannon tasainen kehittyminen jatkuu tänä vuonna. Kotimaassa sianlihan tuotantoa on viime vuosina pitänyt yllä emakkokohtaisen porsasmäärän tuottavuuskasvu, joka on kompensoinut emakkokannan tasaisen supistumisen. Vaikka tuottavuuskehitys jatkuu edelleen, sianlihantuotanto laskee noin 0,5 prosenttia. Pidemmällä aikavälillä porsastuottavuuden kyky ylläpitää tuotantomäärää voi olla rajallinen eikä välttämättä riitä kompensoimaan tuotannon sopeuttamistarpeita.

Sianlihan markkinatilanne on haasteellinen, vaikka viime vuoden lopulla kotimaan kulutuksessa tapahtui piristymistä ja palautumista ravitsemussuosittelujen aiheuttamista väliaikaisista kulutusmuutoksista. Naudan jauhelihan tarjontarajoitteet ja korkea kuluttajahinta tukevat sianlihan kysyntänäkymää muun muassa sekoitejauhelihossa.

EU:n ja Suomen sianlihan hintaero on kasvanut huomattavaksi, mikä luo hintapaineita Suomenkin tuottajahintaan. Hintaeron ennakoitaan kuitenkin kaventuvan kesän ja grillikauden lähestyessä. EU:n hintojen laskun taustalla vaikuttavat Kiinan asettamat tullit, Kiinan oma sianlihan markkinatilanne sekä afrikkalaisen sikaruton tautitapaukset Espanjassa, mitkä ovat heikentäneet erityisesti vientinäkymiä. Sianlihan tuottajahinta laskee tänä vuonna noin 2,5 prosenttia.

Lähi-idän sodan odotetaan muodostavan maltillista nousupainetta kaikkien lihalajien tuottajahintoihin erityisesti ensi vuonna, joskin osa vaikutuksista voi näkyä jo tänä vuonna. Sotatilanteen ohella eläintaudit muodostavat lihasektorille merkittäviä riskejä. Realisoituvilla tautiriskeillä on kotimarkkinahäiriöiden lisäksi välittömiä vaikutuksia erityisesti EU:n ulkopuoliseen vientiin.

Maatalouden yrittäjätulo laskee - markkinatuotot eivät nouse kustannusten tahdissa

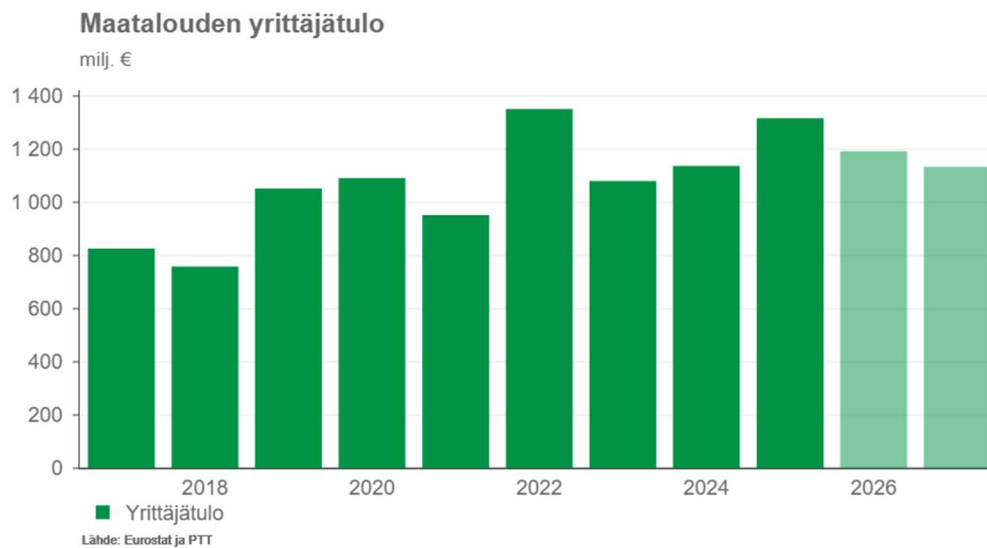
Maatalouden yrittäjätulo laskee sektoritasolla tänä vuonna noin 1,2 miljardiin euroon. Viime vuoden yrittäjätulon ennakkotietoihin¹ verrattuna laskua on 8 prosenttia. Energia- ja lannoitekustannukset nostavat maatalojen tuotantokustannuksia, mutta näkymää nopeasta markkinatuottojen kasvusta ei ole, kun tuottajahinnat ovat laskusuuntaisia monessa tuotantosuunnassa. Vaikutuksia lieventää kuitenkin se, että maatilayritykset ovat pitkälti jo hankkineet tulevan kasvukauden lannoitteet ennen hintojen nousua. Lannoitteiden hintojen nousun vaikutukset realisoituvat siten vasta seuraavan lannoitekauden avautuessa ja edetessä. Muiden väliuotekustannusten osalta hintojen nousut näkyvät nopeammin. Myös ensi vuonna yrittäjätulo on laskusuuntainen.

Kasvinviljelyssä laskevat tuottajahinnat ja viime vuotta pienemmät sato-odotukset pienentävät kasvintuotannon arvoa. Kotieläintalouden arvo pysyy viime vuoden tasolla erityisesti naudanlihan tuottajahintojen nousun vetämänä. Muissa tuotantosuunnissa tuotannon arvo laskee lievästi tuottajahintojen laskun myötä. Korkea kustannustaso ja rahoituskustannusten nousu pitävät kannattavuuden kuitenkin melko heikkona.

Maatalouden väliuotekäyttö nousee muutaman prosentin tänä vuonna erityisesti lannoitteiden ja energian hintojen nousun myötä. Kustannusten nousu jää kuitenkin vuoden 2022 tasosta, jolloin väliuotekäytön arvo nousi neljänneksen

¹ Tilastokeskus, Maatalouden talustilit.

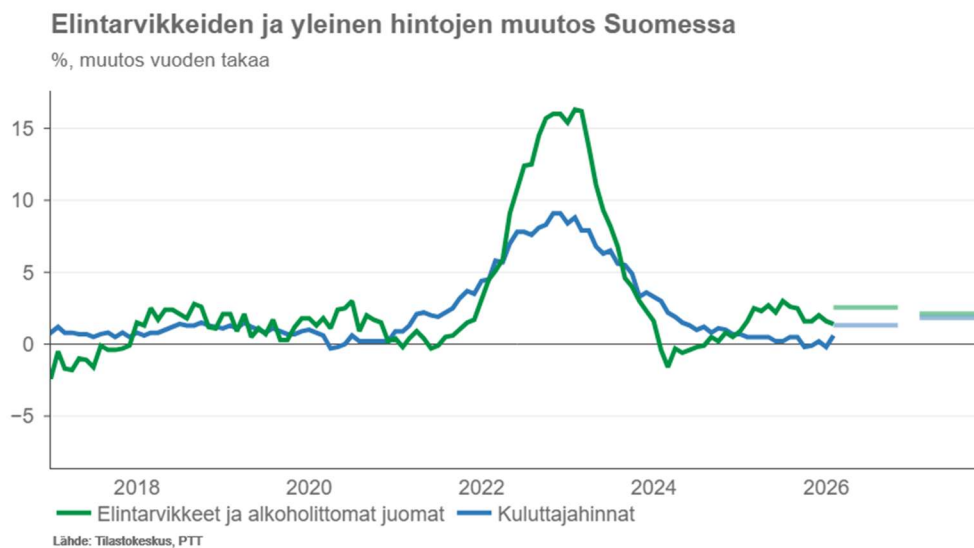
edellisvuodesta. Energia ja lannoitteet, joihin Lähi-idän sodan vaikutukset ovat suoraan kohdistuneet, muodostavat maataloussektorin väliuotekäytöstä noin neljänneksen. Öljyn hinnan nousu heijastuu välillisesti myös muiden panosten hintoihin.

Lähi-idän sodan pitkittyminen lisää inflaatiopainetta ruuan hintaan

Ruuan hinta nousi viime vuonna elintarviketeollisuuden tuottajahintoja hitaammin, mikä viittaa päivittäistavarakaupan kiristyneeseen hintakilpailuun. Ruuan hinnan ennakoidaan nousevan tänä vuonna 2,5 prosenttia, mikä on hieman yleistä inflaatiokehitystä nopeammin (PTT:n inflaatioennuste 1,3 prosenttia).

Ruuan hinnan nousu on ollut alkuvuonna maltillista mutta kiihtyy jonkin verran loppuvuotta kohti Lähi-idän konfliktin vaikutusten seurauksena. Alkuvuoden hidas hintakehitys painaa kuitenkin koko vuoden keskiarvoa alaspäin. Kustannuspaineet siirtyvät kuluttajahintoihin viiveillä johtuen kaupan ja teollisuuden välisistä pitkistä sopimuksista, yksityisen kulutuksen heikosta kasvusta, ruoka-kaupan kiristyneestä hintakilpailusta ja kaupan strategisesta hinnoittelusta. Osa hintapaineesta siirtyy viiveen takia ensi vuoteen, jolloin ruuan hinta oletetaan nousevan 2,5 prosenttia. Ennusteeseen sisältyy kuitenkin merkittävää epävarmuutta.

Tällä hetkellä hintapaineet eivät synny ensisijaisesti maatalouden tuottajahintojen noususta. Hintapaineet syntyvät etenkin energiassa, logistiikassa ja jalostuksessa. Näiden kustannusten nousu välittyy kuluttajahintoihin viiveellä ja epäsuorasti. Vaikutukset ruuan hintaan jäävät kuitenkin pienemmiksi kuin vuonna 2022 Venäjän hyökättyä Ukrainaan, koska nykytilanne Lähi-idässä ei aiheuta suoraa tarjontashokkia viljamarkkinoille. Konfliktin pitkittyminen tai laajentuminen voimistaa kuitenkin inflaatiopaineita. Myös elintarviketeollisuuden palkkakustannukset ovat nousussa.

Lähi-idän aiheuttama inflaatiopaine on globaali. EU:ssa ja Euroalueella ruuan hinnat ovat viime vuosina nousseet keskimäärin Suomea nopeammin, ja tämän kehityksen arvioidaan jatkuvan. Monet EU-maat ovat Suomea riippuvaisempia tuontienergiasta ja -ruoasta, mikä osaltaan selittää eroa hintakehityksessä.

Tuoteryhmittäin tarkasteltuna viljan ja leipätuotteiden hinnat nousevat maltillisesti ennustekaudella, koska viljan tuotantoon ei kohdistu globaalisti tarjontashokkia, ja kotimainen tarjonta ylittää kotimaisen kulutuksen. Maitosektorilla kustannusten nousu luo paineen kuluttajahintojen nousulle, mikä näkyy vahvemmin loppuvuonna ja ensi vuoden alussa. Varovainen kuluttajakysyntä hidastaa hintojen nousua. Kananmunien kuluttajahinta nousee kotimarkkinan kysyntä-tarjontatilanteen tasapainottamiseksi.

Lihatuotteissa hintakehitys eriytyy lihalajeittain. Naudanlihan hinta on noussut jyrkästi viime kuukausina kotimaisen tuotannon niukkuuden ja tarjonnan rakenteellisten muutosten vuoksi. Naudanlihan kuluttajahinta oli helmikuussa 36 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Sen sijaan siipikarjanlihan hinta on pysynyt vakaampana ja kilpailukykyisenä, mikä on siirtänyt kysyntää naudanlihasta siipikarjanlihaan ja tasannut hintapaineita. Sianlihan hintakehitys on ollut maltillista. Sianlihan kysyntää tukee sen käyttö sekoitejauhelihoissa sekä leikkeleiden kulutuksen palautuminen uusien ravitsemussuositusten julkaisun jälkeisestä notkahduksesta. Sodan vaikutusten seurauksena myös lihatuotteiden kuluttajahintoihin tulee korotuspainetta. Kokonaisuutena lihatuotteiden hinnat nousevat tänä vuonna muutaman prosentin naudanlihan ajamana.

Tuontiriippuvissa tuotteissa kuten kahvissa Lähi-idän konfliktin vaikutukset ovat voimakkaimmat. Hintakehitykseen vaikuttavat kysyntä-tarjontatilanteen lisäksi mm. logistiikkakustannukset ja valuuttakurssit. Kahvin maailmanmarkkinahinnan lasku viime kuukausina voi lieventää logistiikasta johtuvia nousupaineita.

Juomatuotteisiin vaikuttaa virvoitusjuomaveron muutos alkaen 1.4.2026; virvoitusjuomaveron porrastetaan kuuteen verotasoon sokeripitoisuuden perusteella. Keskimäärin virvoitusjuomien hinnat voivat nousta muutamalla prosentilla muutoksen seurauksena.

Heikko kysyntä pitää elintarviketeollisuuden kasvun vaimeana

Elintarviketeollisuuden kasvu ennustekaudella jää vaimeaksi. Riittämätön kysyntä muodostaa edelleen keskeisen kasvurajoitteen elintarviketeollisuudessa, vaikka peruskysyntä kotimarkkinoilla pysyykin suhteellisen vakaana. Kotimark-

kinoilla kulutuksen elpyminen on hidasta ja voi ottaa jopa takapakkia taloudellisesti ja geopoliittisesti epävakaa toimintaympäristössä, vaikka ostovoima on toipunut aiemmasta heikentymisestä.

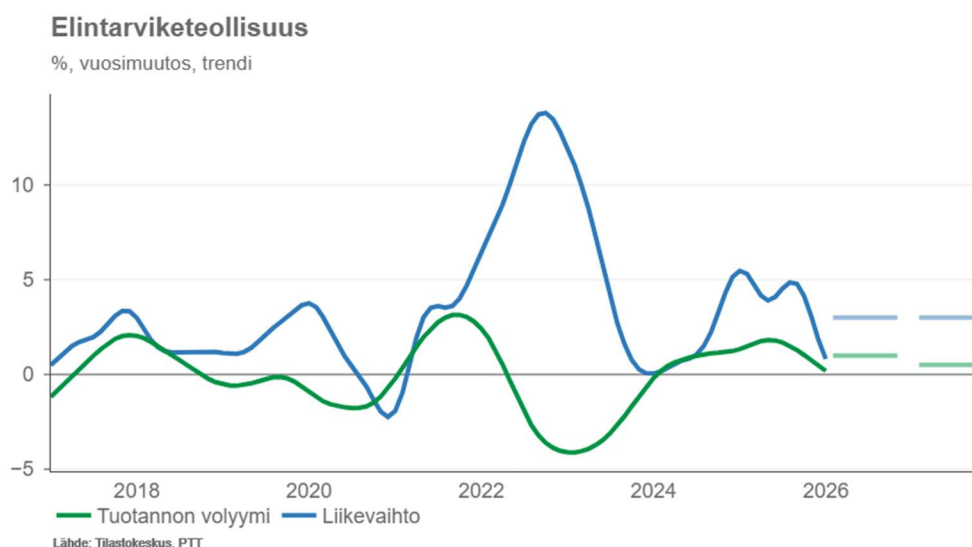
Elintarviketeollisuuden tuotannon määrä kasvaa tänä vuonna 1,2 prosenttia. Liikevaihto kasvaa noin 3 prosenttia. Hintakehitys kotimarkkinassa tukee kotimaan liikevaihdon kasvua, kun taas vientihintojen lasku painaa vientiliikevaihtoa.

Positiivista näkymää alalle luovat kasvussa olevat elintarviketeollisuuden investoinnit. Investoinnit painottuvat edelleen korvaus- ja tehostamisinvestointeihin sekä vastuullisuuteen, energiatehokkuuteen ja kiristyvään sääntelyyn liittyviin hankkeisiin. Kapasiteettia merkittävästi lisäävät kasvuinvestoinnit ovat tois- taiseksi varovaisia, ja niiden käynnistyminen edellyttää kysynnän selvempää vahvistumista sekä vientimarkkinoiden näkymien kirkastumista.

Kulutusrakenteessa hintasuhteiden muutokset ohjaavat kysyntää tuoteryhmien välillä. Lihan kokonaiskulutuksessa naudanlihan korkea kuluttajahinta heikentää sen kysyntää 5 prosenttia kuluvana vuonna, kun taas siipikarjanlihan kulutus jatkaa 3 prosentin kasvua hintakilpailukyvyyn ja laajan kuluttajasuosion takia. Sianlihan kulutus vähenee maltillisesti. Maitotuotteissa nestemäisen maidon kulutuksen lasku jatkuu, mutta korkeamman jalostusasteen tuotteet, kuten rahat, proteiinipitoiset välipalatuotteet ja muut lisäarvotuotteet, kasvattavat suosiotaan. Myös kasvipohjaisten tuotteiden, erityisesti kauraan perustuvien vaihtoehtojen, kulutus lisääntyy maltillisesti.

Arjen sujuvuuteen liittyvät tekijät tukevat valmisruokien kysyntää. Valmisruokien osuus kotitalouksien ruokamenoista on vakiintunut korkealle tasolle kasvaen edelleen maltillisesti. Samanaikaisesti hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät kulutustrendit vahvistuvat. Proteiinipitoiset, vähäsokeriset, kuitupitoiset ja funktionaaliset tuotteet laajentavat markkinaa ja tukevat korkeamman jalostusasteen tuotteiden kysyntää.

Kulutuskäyttäytymistä leimaa kuitenkin kaksijakoisuus. Osa kotitalouksista suuntautuu lisäarvo- ja premium-segmenttiin, kun taas merkittävä osa kulutuksesta on edelleen hintalähtöistä kohonneen kustannustason ja varovaisen kuluttajaluottamuksen vuoksi. Polarisaatio luo samanaikaisesti sekä kasvumahdollisuuksia että sopeutumishaasteita elintarviketeollisuudelle.

Elintarvikeviennin kasvu hidastuu

Elintarvikeviennin arvo kasvoi viime vuonna noin 5 prosenttia. Kasvu oli hintavetoista. Yhdysvaltojen asettamilla tulleilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta elintarvikeviennin. Tuonnin arvo nousi 4 prosenttia, ja tuonti kasvoi euromääräisesti vientiä enemmän kasvattaen kauppataseen alijäämää. Vientikilpailukykyä haastavat kasvavat logistiikkakustannukset ja vientihintojen lasku. Lisäksi Lähi-idän konfliktin pitkittyminen lisää epävarmuutta ja nostaa kuljetuskustannuksia sekä voi aiheuttaa markkinahäiriöitä globaaleissa toimitusketjuissa.

Vientihinnat kääntyivät laskuun viime vuoden lopulla, ja lisäksi vientihintojen lasku on ollut tuontihintoja nopeampaa. Tänä vuonna viennin ennakoidaan kasvavan noin 2 prosenttia, mutta kasvu perustuu aiempaa enemmän vientivolyymien kasvuun hintojen nousun sijaan. Koska Suomen elintarvikeviennin rakenne on suhteellisen kapea, yksittäisten tuoteryhmien hintamuutokset heijastuvat suoraan viennin arvoon. Vientihintoihin kohdistuu edelleen laskupaineita, eikä hintakilpailukyky todennäköisesti merkittävästi parane, jos tuontihinnat alenevat hitaammin tai kääntyvät geopoliittisten jännitteiden seurauksena uudelleen nousuun vientihintoja nopeammin. Tuonnin arvo kasvaa vientiä nopeammin, mikä pitää kauppataseen alijäämän suurena.

Maitosektorilla määrällinen vientikysyntä jatkuu vahvana, ja kauppataase pysyy positiivisena. Globaali ylitarjonta kuitenkin näkyy viennissä ja tuonnissa arvon laskuna. Kanamunien vienti on vahvistunut; viennin arvo nousi neljänneksellä viime vuonna, ja tämä on hieman pienentänyt tarjontaa kotimarkkinassa. Liha-sektorilla viennin kasvu jatkuu viime vuoden tapaan. Etenkin siipikarjanlihan vienti kasvaa ennustekaudelle, ja Kiina onkin noussut suurimmaksi siipikarjan-

lihan vientikohteeksi. Sianlihamarkkinassa Kiinan lisätullit heikensivät sianlihanvientiä. Joulukuussa Kiina antoi lopullisen päätöksen EU:n sianlihan polkumyöntituttinnasta, minkä myötä useimpien toimijoiden lisätulli aleni. Lihatuotteiden tuonti kasvoi viime vuonna 10 prosentilla pääasiassa hintojen vetämänä. Tänä vuonna tuonnin kasvu hidastuu. Tällä satokaudella viljan vienti kasvaa edelliskaudesta lähinnä vehnän lisääntyneen viennin vuoksi. Uudet vientiavaukset kohdistuvat jo vuodelle 2027.

Ruotsi on merkittävin vientikohde Suomelle. Ruuan arvonlisäveron tilapäinen puolittaminen Ruotsissa 1.4.2026 alkaen voi tukea Suomesta vietävien elintarvikkeiden kysyntää naapurimaassa kuluttajien ostovoiman kasvaessa.

Konfliktialueella Lähi-idässä ei ole merkittävää vaikutusta EU:n vientiin ja tuontiin. Iranin merkitys EU:n elintarviketuonnissa EU:n ulkopuolisista maista on hyvin pieni (vain noin 300 milj. euroa), mutta tietyissä niche-tuotteissa kuten pähkinöissä ja kuivatuissa hedelmissä selvästi näkyvä. Laajemmin tarkasteltuna Lähi-idän alue on rakenteellisesti riippuvainen elintarviketuonnista, erityisesti viljojen, kasviöljyjen, rehuraaka-aineiden ja maitotuotteiden osalta, mikä johtuu niukoista luonnonvaroista ja rajallisesta omasta maataloustuotannosta ja väestön kasvusta.

EU:n ja Mercosur-maiden välistä kauppasopimusta on tarkoitus soveltaa väliaikaisesti 1. toukokuuta 2026 alkaen, ja tiettyjen tuotteiden tullit poistetaan ensimmäisestä päivästä alkaen. Sopimuksen varsinainen voimaantulo on lykääntynyt, kun EU-parlamentti on pyytänyt Euroopan unionin tuomioistuimelta lausuntoa sopimuksen lainmukaisuudesta. EU:n ja Intian välinen vapaakauppasopimus, jonka ulkopuolelle on jätetty herkät maataloustuotteet – voi tuoda vientimahdollisuuksia lisäarvotuotteille. Samoin EU:n ja Australian välille solmittu kauppasopimus avaa EU:n ruokasektorille uusia vientimahdollisuuksia, kun Australia poistaa tullit keskeisiltä tuotteilta kuten juustolta, viiniltä, suklaalta sekä kekseiltä ja leiviltä. Herkkien maataloustuotteiden kuten naudanlihan, lampaan- ja vuohenlihan, sokerin, riisin sekä tiettyjen maitotuotteiden tuonti Australiasta sallitaan nolla- tai alennetuilla tulleilla vain rajatuissa määrissä ja ehdollisesti. Suomi voi myös hyötyä näiden sopimusten avaamista vientimahdollisuuksista etenkin pidemmällä aikajänteellä, mikä monipuolistaisi vientimarkkinoita ja vähentäisi riippuvuutta yksittäisistä markkinoista.

Keskeiset ennustemuuttujat

	2025	2026e	2027e
Leipävehnän tuottajahinta ¹	- 10 %	1 %	2 %
Rehuohran tuottajahinta ¹	- 9 %	2 %	2 %
Elintarvikekauran tuottajahinta ¹	- 14 %	-1 %	2 %
Naudanlihan tuottajahinta	14 %	20 %	18 %
Sianlihan tuottajahinta	-3,5 %	-2,5 %	-2,5 %
Siipikarjanlihan tuottajahinta	-4 %	-1,5 %	-1,5 %
Maidon tuottajahinta	9,8 %	-2,5 %	1 %
Lannoitteiden hinnat	11 %	30 %	-4 %
Energian hinta	-9 %	19 %	-5 %
Rehujen hinnat	-6 %	-1 %	5 %
Maatalouden yrittäjätulo ²	16 %	-7 %	-3 %
Ruuan kuluttajahinta (elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat)	2,1 %	2,5 %	2,5 %
Vilja ja leipätuotteet, kuluttajahinta	0,1 %	0,3 %	2 %
Liha, kuluttajahinta	1,7 %	4,2 %	1,8 %
Maitotuotteet, juustot ja kananmunat; kuluttajahinta	1,0 %	1,6 %	2,5 %
Elintarviketeollisuuden volyyymi	1,7 %	1,2 %	1,1 %
Elintarviketeollisuuden ³ liikevaihto	3,7 %	3,0 %	3,5 %
Elintarvikeviennin arvo	5 %	2 %	5 %
Elintarviketuonnin arvo	4 %	4 %	4 %

¹⁾ Tuottajahinta on satovuoden hinta 2025/26e, 2026/27e ja 2027/28e.

²⁾ Maatalouden yrittäjätulon vuoden 2025 tieto perustuu Eurostatin ennakkotietoon.

³⁾ Sekä elintarvikkeiden (TOL10) ja juomien (TOL11) valmistus.

Ennusteen taustalla on käytetty mm. seuraavia tilasto- ja muita lähteitä: European Commission, Eurostat, EU Agriculture Outlooks, FAO, International Grains Council (IGC), Luonnonvarakeskus, OECD, Päivittäistavarakauppa ry, Rabobank, Tilastokeskus, Trading Economics, Tulli, USDA WASDE -report ja VYR.